

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Географічний факультет
Кафедра геодезії та картографії

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ З ОСНОВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 10 Природничі науки
спеціальності 106 Географія
освітньої програми Геоморфологія та палеогеографія

Вид дисципліни – обов’язкова (ОК 10)

Форма навчання – денна

Навчальний рік – 2022/2023

Семестр – 2

Кількість кредитів ЄКТС – 3

Мова викладання, навчання та оцінювання – українська

Форма підсумкового контролю – іспит

Викладачі: професор Сидоренко Лідія Іванівна;
доцент Харченко Олеся Степанівна;
професор Бондаренко Едуард Леонідович

Пролонговано: на 2023/24 н. р. _____ (_____) “___” _____ 2023 р. ;
на 2024/25 н. р. _____ (_____) “___” _____ 2024 р. ;
на 2025/26 н. р. _____ (_____) “___” _____ 2025 р. .

Розробники:

Сидоренко Лідія Іванівна, професор кафедри філософії та методології, доктор філософських наук, професор.

Харченко Олеся Степанівна, доцент кафедри інтелектуальної власності, кандидат юридичних наук, доцент.

Бондаренко Едуард Леонідович, професор кафедри геодезії та картографії, доктор географічних наук, професор.

Затверджено на засіданні кафедри геодезії та картографії, протокол № 1 від 29 серпня 2022 року.

Завідувач кафедри

Людмила Даценко

29 серпня 2022 року.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету, протокол № 6 від 29 серпня 2022 року.

Голова науково-методичної комісії

Наталія Корогода

29 серпня 2022 року.

ВСТУП

1. Мета навчальної дисципліни – розширити у студентів базові знання з методології та організації наукових досліджень, основ інтелектуальної власності у галузі геоморфології та палеогеографії з набуттям ними нових компетентностей, в тому числі і для виконання випускної кваліфікаційної роботи магістра.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни: наявність освітнього ступеня бакалавра, успішне опанування дисциплін 1 семестру навчання в магістратурі.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні питання методології та організації наукових досліджень.
2. Основи інтелектуальної власності.
3. Організація проведення наукового дослідження у галузі геоморфології та палеогеографії.

4. Основні завдання навчальної дисципліни:

- розширити знання, уміння та навички проведення наукових досліджень у галузі геоморфології та палеогеографії шляхом формування нових загальних і предметних компетентностей;
- удосконалити вміння виокремлювати актуальні напрями наукових досліджень у зазначеній галузі та формулювання основних обов'язкових структурних елементів випускної науково-дослідницької роботи;
- виробити навички проведення аналізу різнорідних інформаційних джерел, нормативно-правових документів тощо, необхідних для проведення наукових досліджень;
- сформувати вміння застосовувати системний підхід при вивченні основних теоретичних положень курсу.

Дисципліна спрямована на досягнення таких загальних (ЗК) і спеціальних (предметних) (СК) компетентностей випускника:

інтегральної: здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

Загальних:

- ЗК2. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальних:

- СК3. Здатність використовувати спеціальні географічні методи й

підходи, геоінформаційні технології для розв'язання конкретних науково-прикладних проблем у сфері географії, зокрема геоморфології та палеогеографії.

– СК9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти на засадах компетентнісного підходу.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання		Методи		Бал у підсумковій оцінці
(1 – знати, 2 – вміти, 3 – [комунікація], 4 – [автономність та відповідальність])		викладання та навчання	оцінювання	
Код	Характеристика результату			
1.1.	Головну мету та функції науки; можливості їх застосування у процесі виконання науково-дослідних робіт у галузі геоморфології та палеогеографії.	лекції	письмова контрольна робота	15
1.2.	Існуючу (сучасну) ситуацію в галузі геоморфології та палеогеографії щодо можливостей проведення актуальних та затребуваних наукових досліджень у ній; особливості права інтелектуальної власності на виконані роботи.	лекції		
1.3.	Основні наукові праці та досягнення вітчизняних учених у галузі геоморфології та палеогеографії, що формують сучасний стан науки в даній сфері.	лекції	письмова контрольна робота	15
1.4.	Шляхи та перспективи розвитку наукових досліджень у геоморфології та палеогеографії.	лекції		
2.1.	Формулювати мету, основні завдання на проведення наукового дослідження.	семінари	виступ на семінарах	10
2.2.	Проводити аналіз різномірних джерел для одержання повної, точної та	семінари	виступ на семінарах	

	достовірної інформації для проведення наукових досліджень.			
2.3.	Представляти сучасну ситуацію в галузі геоморфології та палеогеографії у зв'язку з впровадженням нових технологій проведення науково-дослідних робіт.	семінари	виступ на семінарах	10
2.4.	Залучати найсучасніший інструментарій для вирішення поставлених задач та використовувати системний підхід при вивченні основних теоретичних положень курсу.	семінари	виступ на семінарах	
3.1.	Демонстрація знань, умінь і навичок.	консультація	іспит	40
4.1.	Самостійна аналітична задача.	лекції, консультації впродовж семестру	захист виконаної домашньої роботи	10

6. Співвідношення результатів вивчення дисципліни з програмними результатами навчання.

Програмні результати навчання	Результати навчання (за кодами)									
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	4.1
ПРН04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах.		+		+	+	+	+	+	+	+
ПРН06. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, геоморфології, палеогеографії та геотуризму.	+		+		+			+	+	+

ПРН12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.	+	+		+				+		+	+
ПРН13. Здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, розробляти необхідне для цього навчально-методичне та інформаційне забезпечення.				+						+	

7. Схема формування оцінки.

Рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами відповідей на семінарських заняттях, написання письмових контрольних та самостійних робіт, іспиту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

знання (1.1–1.4 – 30 балів);

уміння (2.1–2.4 – 20 балів);

комунікація (3.1 – 40 балів);

автономність та відповідальність (4.1 – 10 балів).

7.1.Форми та організація оцінювання:

– **поточне (семестрове) оцінювання** (семінари (мінімальна оцінка 24, максимальна 40; контрольні роботи (6 – 10); самостійна робота (5 – 10));

– **підсумкове (заключне) оцінювання у формі іспиту** (оцінка за знання теорії (мінімум 12, максимум 20 балів); оцінка за практичну частину (13 – 20).

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критично-розрахунковий мінімум – 35 балів, для допуску до форми підсумкового контролю необхідно обов'язково здати додатково виконане індивідуальне комплексне завдання.

Загалом, формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», введеного в дію наказом № 170-32 від 11 квітня 2022року.

7.2. Шкала переведення рейтингу до традиційної оцінки.

Оцінка за 100-бальною системою	Оцінка за 4-бальною системою при складанні іспиту (національною шкалою)
90 – 100	відмінно
75 – 89	добре
60 – 74	задовільно
0 – 59	незадовільно

8. Структура навчальної дисципліни Тематичний план лекцій, семінарів та інших форм навчальної роботи

№ лекції	Тема лекції	Кількість годин		
		Лекції	Сем.	Сам.
Змістовий модуль 1 “Загальні питання методології та організації наукових досліджень”.				
1	Наука та наукова діяльність у сучасному світі: теоретичні та методологічні принципи науки; види та ознаки наукового дослідження; методологія і методи наукових досліджень; організація наукової діяльності в Україні.	1	1	6
2	Технологія проведення наукових досліджень: загальна характеристика процесів наукового дослідження; формулювання теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези; визначення мети, завдань, об’єкта й предмета дослідження; виконання теоретичних і прикладних наукових досліджень; оформлення звіту про виконану науково-дослідну роботу.	1	1	8
3	Інформаційне забезпечення проведення наукових досліджень: види та пошук необхідної інформації; бібліографічний апарат; робота над написанням наукових робіт.	2	2	8
<i>Модульна контрольна робота 1</i>				
Змістовий модуль 2 “Основи інтелектуальної власності”.				
4	Поняття та види права інтелектуальної власності: вітчизняна нормативно-правова регламентація права інтелектуальної власності; співвідношення права інтелектуальної власності з правом власності; види права інтелектуальної власності; система державної охорони права інтелектуальної власності	2	2	6
5	Авторське право та суміжні права: поняття авторського права; джерела авторського права; об’єкти та суб’єкти авторського права; зміст авторського права; строк дії авторського права; суміжні права.	1	1	8
6	Право промислової власності. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг як об’єкт права інтелектуальної власності. Нетрадиційні об’єкти права інтелектуальної власності. Договори щодо розпорядження майновими	1	1	8

	правами інтелектуальної власності.			
<i>Модульна контрольна робота 2</i>				
Змістовий модуль 3 “Організація проведення наукового дослідження у галузі геоморфології та палеогеографії”.				
7	Особливості організації та проведення наукових досліджень у сфері геоморфології та палеогеографії: можливості застосування функцій науки у процесі виконання науково-дослідних робіт у зазначеній сфері; спеціальні методи наукових досліджень.	4	4	8
8	Основні сучасні наукові досягнення вітчизняних учених та перспективні напрями наукових досліджень у галузі геоморфології та палеогеографії.	4	2	8
<i>Модульна контрольна робота 3</i>				
ВСЬОГО		16	14	60

Загальний обсяг **90** год., в тому числі: лекцій – **16** год., семінарських занять – **14** год. самостійної роботи – **60** год.

Рекомендована література

Основна.

1. Аксютіна А. В. Інтелектуальна власність: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / А. В. Аксютіна, О. В. Нестерцова-Собакарь, В. В. Тропін [та ін.]; За заг. ред. О. В. Нестерцової-Собакарь. – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 140 с.

2. Афанасьєв А. Основи наукових досліджень: навч. посібник / Харківський національний економічний ун-т. – Х. : ХНЕУ, 2005. – 96 с.

3. Бондаренко Е. Л. Методичні рекомендації до виконання та підготовки до захисту випускних кваліфікаційних робіт магістра / Е. Л. Бондаренко, Л. М. Даценко, І. О. Підлісецька. – К., 2019. – 40 с.

4. Бондаренко Е.Л., Кирилюк М.О. Підхід до вибору програмно-технічної та обґрунтування технологічної основи створення інтерактивної карти природно-заповідного фонду України в Полтавській області. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Географія. 2019. № 2 (75). С. 99–103.

5. Бондаренко Е. Л. Методологічні особливості картографування природно-заповідного фонду України засобами інтерактивних карт (на прикладі Полтавської області) / Е. Л. Бондаренко, М. О. Кирилюк // Проблеми безперервної географічної освіти і картографії. – 2020. – № 31. – С. 6–14.

<http://periodicals.karazin.ua/pbgok/article/view/16184>

DOI:

<https://doi.org/10.26565/2075-1893-2020-31-01>

6. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності: навч. посібник, вид. 2-ге / І. І. Дахно. – К.: ЦНЛ, 2006. – 278 с.

7. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І. Чуйко В.Л., Руденко О.В. Методологія та організація наукових досліджень: підручник для магістрів. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.
<http://philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>

8. Добронравова І.С., Сидоренко Л. І., Чуйко В. Л. та ін. Філософія науки: підручник. За ред. І. С. Добронравової. К.: ВПЦ "Київський університет", 2018. 255 с.

9. Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Петрущенко С.П., Шашкова Л.О. та ін. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Кол. авторів; за ред. Л. В. Губерського; Харків: Фоліо, 2018. 510 с.

10. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

11. Право інтелектуальної власності. Академічний курс : Підручник для студентів вищих навч. закладів / За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К. : Концерн Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.

12. Харченко О.С. Тема 11. Захист прав інтелектуальної власності. Основи інтелектуальної власності : навчальний посібник. За ред. О. П. Орлюк. К. : Інтерсервіс, 2016. С. 331–356.

13. Харченко О.С. Невідповідність позначення публічному порядку, принципам гуманності й моралі як абсолютна підстава для відмови в наданні правової охорони. Підприємництво, господарство і право, 2018. № 12 . с. 96-103

14. Харченко О.С. Відображення у позначенні лише форми, що обумовлена необхідністю отримання технічного результату як підстава для відмови у наданні правової охорони знаку. Журнал східноєвропейського права. 2018. № 12. с. 164-173.

15. Харченко О.С. Новели щодо сприяння захисту прав інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2019. № 6. С. 89-99.

16. Харченко О.С., Каращук О.О. Захист прав інтелектуальної власності на митному кордон. Порівняльно-аналітичне право. 2020. № 1. с. 214-217.

17. Харченко О. Заперечення проти заявки на торговельну марку чи дії міжнародної реєстрації торговельної марки в Україні. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2021. № 5 (121). С. 87–94.

18. Харченко О.О., Каращук О.О., Ковальчук М.С. Вдосконалення захисту прав людини на результати інтелектуальної, творчої діяльності. Актуальні питання вдосконалення національного механізму захисту прав людини в Україні : моногр. Київ-Тернопіль : Бескиди, 2022. С. 215–232.

19. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / Г. С. Цехмістрова. – К.: Вид. дім “Слово”, 2003. – 240 с.

20. Шейко, В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 5-те вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 307 с.

21. Bondarenko E. Geocological Atlas of the Nature Reserve Fund of Ukraine as a Geoinformation System: a Methodological Approach to Content Development / E. Bondarenko, M. Kyryliuk // Geoinformatics 2021: Theoretical and Applied Aspects. – Volume 2021. – P. 1–5.
<https://www.earthdoc.org/content/papers/10.3997/2214-4609.20215521032> DOI:
<https://doi.org/10.3997/2214-4609.20215521032>

Додаткова.

22. Грищенко І. Основи наукових досліджень: Навч. посібник / І. Грищенко. – К. : Вид-во КНТЕУ, 2001. – 185 с.

23. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. – Видання офіційне. – К.: ДП “УкрНДНЦ”, 2016. – 16 с.

24. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис: загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1–2003, IDT). – Видання офіційне. – К.: Держспоживстандарт України, 2007. – 124 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної і видавничої справи).

25. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1977-12>.

26. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2006. – 206 с.

27. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень / В. І. Романчиков. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.